

С.В. Біленкова,

*кандидат мистецтвознавства, доцент Київського
національного університету будівництва і архітектури*

КОНЦЕПЦІЯ МАТЕРІАЛЬНОСТІ І ДЕМАТЕРІАЛЬНОСТІ АРХІТЕКТУРНИХ СТИЛІВ. ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Парадигма постмодернізму сформувала цілий ряд важливих рис для різних творів мистецтва: це еклектичність, елемент гри, контрастність, іронія та постійна трансформація. Ці фактори вплинули і на сферу архітектурної діяльності, змінивши в першу чергу, відношення архітекторів до оздоблювального матеріалу. Так, за рахунок технічної свободи при роботі з формою змінилося відношення не тільки до самої суті архітектурного твору, а й до його стильового рішення та зв'язку з навколишнім середовищем.

Очевидним результатом нового архітектурного погляду на фізичну реальність споруди стало тяжіння до його „дематеріалізації”, зокрема у широкому застосуванні скла. Демократично легкі та прозорі скляні будівлі „інтернаціонального стилю” вже з 1930-х років дуже швидко увійшли в моду. На початку ж XXI ст. японський архітектор Тойо Іто у споруді університетської бібліотеки в Сендаї продемонстрував абсолютно нові можливості „висотної архітектури” у фасадах скляних панелей, об'єднаних сталевими вертикалями різних конфігурацій із тонкими цементними перегородками, де образ споруди своїми оздоблювальними матеріалами „відкритого” демонструє функціональне призначення. Разом з тим у сучасній архітектурі стали проявлятися і тенденції звернення до матеріалів, які адекватно втілюють ідею „матеріалізації архітектурних стилів” – це надбання історичних стилів із цегляних та кам'яних матеріалів. В архітектуру знову повернулися традиційні архітектурні форми, ордерний декор, орнамент, а вслід за ними і „забуті” будівельні матеріали – цегла, облицювальна плитка та камінь.

У цьому контексті досить цікавими і своєрідними взірцями „правдивості” такого стилю виступають напрацювання вітчизняних архітекторів: зокрема, різнохарактерні споруди громадського призначення у забудові Києва. У контексті звернення до надбань історичної спадщини цікавим прикладом може виступити практичний досвід сучасних чернівецьких архітекторів. „Цегляний стиль”, закладений ще в останній третині XIX ст. в образі колишньої Резиденції буковинських митрополитів у Чернівцях (нині – об'єкту всесвітньої спадщини UNESCO) став своєрідним прототипом у подальшому формуванні художнього образу міста.

Яскравим маніфестом втілення такого напрямлення в європейській практиці вважається ансамбль площі Італії Чарльза Мура (1978 р.). В її образі можна знайти контрастне поєднання кольорів і фактур натурального оздоблення. У нинішніх умовах експерименти з матеріалом відходять від простих мінімалістичних об'ємів, демонструючи паралельно новий емоційний ефект оздоблення фасадів. Прикладами „любування матеріалом” та його „дематеріалізації” виступають концептуальна забудова „Гафен-сіті” у м. Гамбург (1997-2025 рр.); музеї мистецтв у Музейному кварталі Відня (1995-2001 рр.); готель „Конкорд” на Аугсбургерштрассе в Берліні (2006 р.); центральний офіс Фольксбанку у Відні (2006-2010 рр.); житлові комплекси на вул.Остоженка у Москві (2008-2009 рр.) та ін.

Швидкоплинність часу – такий же важливий матеріал, як камінь, дерево, сонячне світло, оточуючий ландшафт. Все це має значення в архітектурі. Тому, концептуальне проектування деяких архітекторів-одинаків як Х.Гундертвассера (у Відні), Захи Хадід (м.Будапешт, Інсбрук та ін.), Петера Цумтора (Швейцарія) та ін. не вписується у рамки якогось певного стилю. Для них матеріал – це один із найважливіших засобів самовираження. Правдивість таких будівельних матеріалів як камінь, скло, метал і дерево в їх проектній діяльності надає образам будівель відчуття впевненості та стабільності. Усі ці фактори спричиняють архітекторів до пошуків різних контрастних нюансів в очікуванні архітектурної гармонії майбутнього.

Т.О.Кащенко,

*кандидат архітектури, доцент Київського
національного університету будівництва і архітектури*

ПРОГНОСТИЧНІ МОДЕЛІ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Прогностика є науковим передбаченням розвитку явищ на основі наявного фактологічного матеріалу та науково-методичної бази.

Співставлення процесів удосконалення ресурсоефективних якостей архітектурного середовища і розвитком архітектури в цілому дає можливість по новому усвідомити сутність етапів розвитку архітектури. Такий підхід дозволяє виявити вектори розвитку сучасної архітектури, її футуристичні тенденції. Тобто, в широкому розумінні майбутнє архітектури можна прогнозувати на основі вивчення еволюції її енергетичної основи. З цієї точки зору поле дослідження розвитку архітектури складається з характеристик її сучасного, історичного та майбутнього (футуристичного) стану.